

ИСТРАЖИВАЊА О СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

ПРАВНИ ОСНОВ

Истраживање се спроводи на основу Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, бр. 104/2009).

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ и садржај истраживања

Циљ статистике средњег образовања јесте да обезбеди податке о стању, структури и развоју школа и одељења, о структури и кретању ученика средњих школа, о резултатима школовања и наставном кадру који спроводи програм средњег образовања. Посебан задатак статистике средњег образовања је да обезбеди податке о нивоу образовања стеченог у току школовања, подручјима рада и образовним профилима који су од значаја за запошљавање и даље школовање, као и да да податке о образовању као делу друштвене делатности.

Овим истраживањима добијају се подаци о броју и типу средњих школа, облику својине, броју одељења, редовним и ванредним ученицима и поновцима, о ученицима према подручјима рада и образовним профилима за које се школују, полу и старости, завршавању школе, учењу страних језика, настави на језицима националних мањина, специјалистичком-мајсторском образовању, о наставницима и стручним сарадницима према полу и дужини радног времена, као и о опремљености школа рачунарима и њиховом коришћењу у настави.

Извештајне јединице

Извештајне јединице су све средње школе које спровode програме општег средњег образовања, средњег стручног образовања у трогодишњем и четворогодишњем трајању, уметничког образовања, као и школе или одељења за ученике са сметњама у развоју.

Обухват истраживања

Обухват истраживања ШС/П и ШС/К је потпун. Статистички извештај подноси свака средња школа (државна и приватна) за матичну школу и за одељење у другом месту – насељу (ако школа обавља делатност ван седишта) и свака школа или одељење за средње образовање ученика са сметњама у развоју.

Извори података

Подаци о средњем образовању резултат су редовних годишњих истраживања која се спровode на почетку и крају сваке школске године. Прикупљање података врши се путем образаца: Статистички упитник за редовне средње школе – стање на почетку школске године (образац ШС/П) и Статистички упитник за редовне средње школе – стање на крају школске године (образац ШС/К). Подаци за почетак школске године прикупљају се са стањем на дан 15. септембар, а подаци за крај школске године са стањем на дан 30. август.

Обавеза заштите индивидуалних података

Подаци добијени од извештајних јединица представљају службену тајну, користе се искључиво у статистичке сврхе и не могу се објављивати или стављати на располагање корисницима. Подаци агрегирани према територији, врсти образовања, типу школе и сл. могу бити доступни екстерним корисницима.

Објашњења основних појмова и обележја

Средњим образовањем и васпитањем стичу се знања и развијају способности за рад и даље образовање.

Средња школа је установа за обављање делатности у области средњег образовања. Одељење средњег образовања у другом месту – насељу (делатност ван седишта), овде се приказује као посебна јединица (школа).

Средња школа може бити основана као гимназија (општа и специјализована), као уметничка, као стручна школа или као мешовита школа (гимназија и стручна или уметничка школа).

У гимназији се стиче опште образовање и васпитање из природних и друштвених наука ради наставка школовања. Школовање у гимназији траје четири године, а након завршеног четвртог разреда ученик полаже општу матуру.

У уметничкој школи стиче се четворогодишње образовање и васпитање из области ликовне, музичке и балетске уметности. Након завршеног четвртог разреда средњег уметничког образовања и васпитања ученик полаже уметничку или општу матуру.

У стручним школама стиче се стручно образовање и васпитање потребно за рад и даље школовање у трајању од три или четири године. Након завршене трогодишње стручне школе ученик полаже завршни испит, а након завршене четворогодишње стручне школе стручну матуру.

Војне школе су организоване као Војна гимназија и Средња стручна војна школа. Школовање у Војној гимназији траје четири године, а ученици се школују по плану и програму гимназије општег смера. Школовање у Средњој стручној војној школи траје четири године.

Специјалистичко-мајсторско образовање подразумева даљу специјализацију у образовном профилу након двогодишњег радног искуства и траје једну или две године. Након завршеног специјалистичког-мајсторског образовања ученик полаже специјалистички-мајсторски испит.

Школа или одељење за средње образовање ученика са сметњама у развоју је посебна школа или одељење при редовној средњој школи у коју се уписује лице на основу решења којим се утврђује врста и степен ометености у развоју, а које доноси општинска управа, у складу са законом.

Одељење је група ученика које у току школске године истовремено и у истој просторији обучава више наставника сукцесивно.

Разред је степен школовања у којем ученици у одређеном временском интервалу, најдуже у једној школској години, стичу одређен опсег знања предвиђен наставним планом одређене врсте школе.

Ученик – својство редовног односно ванредног ученика стиче се уписом у школу сваке школске године, под условима утврђеним законом.

Редован ученик редовно похађа наставу и извршава школске обавезе. Редован ученик првог разреда не може бити старији од 17 година. За упис у уметничке школе и школе за ученике са сметњама у развоју може бити утврђена друга старосна граница за упис у школу.

Ванредни ученик полаже испите и извршава друге утврђене обавезе.

Поновац је ученик који други пут или више пута уписује исти разред.

Наставник остварује наставу и друге облике образовно васпитног рада предвиђене наставним планом и програмом.

Стручни сарадник обавља стручне послове психолога, педагога, библиотекара, који су од значаја за остваривање образовно васпитног рада.

Ниво репрезентативности података

Када је реч о територијалној репрезентативности, подаци се прикупљају на нивоу општина, управних округа, АП Војводине и за Републику Србију. Агрегирање података могуће је према типу школе, облику својине и подручјима рада.

Усаглашеност са међународним препорукама и стандардима

Методологија средњошколског образовања усаглашена је са међународним статистичким стандардима и обезбеђују приказивање података о средњем образовању према међународној стандардној класификацији образовања (ISCED2011, level 3 и 4).

ОРГАНИЗАЦИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Органи за спровођење истраживања

У припреми и спровођењу истраживања учествују: Републички завод за статистику – Сектор друштвених статистика – Група за статистику доуниверзитетског образовања и целоживотног учења, Сектор статистике за подручну јединицу за АП Војводину и подручна одељења.

Републички завод за статистику утврђује и израђује јединствене методолошке основе и инструменте за спровођење истраживања, припрема адресаре и шифарнике потребне за истраживање, припрема и штампа упитнике и дистрибуира их подручним одељењима.

Одељење за статистичку и информациону подршку у Сектору статистике за подручну јединицу за АП Војводину, врши контролу обухвата, тачност и потпуност, исправку материјала, обраду и анализу материјала.

Подручна одељења у Сектору статистике за подручну јединицу за АП Војводину врше дистрибуцију образаца извештајним јединицама са своје територије, прикупљају попуњене обрасце – извештаје, врше контролу обухвата, контролу тачности и потпуности података и унос података.

Подручна одељења у Централној Србији врше дистрибуцију образаца извештајним јединицама са своје територије, прикупљају обрасце, врше контролу обухвата, контролу тачности и потпуности података и унос података.

Обавезност давања података

Обавеза давања података темељи се на члану 26а казнене одредбе за одбијање давања података или давање непотпуних и нетачних података на члану 52. Закона о званичној статистици („Сл. гласник РС“, бр. 104/2009).

Роковник основних фаза рада

Припрема истраживања – припрема и штампа упитника, ажурирање адресара и шифарника – јул и август.

Прикупљање података – слање упитника подручним одељењима – август.

Пријем материјала у подручним одељењима, контрола материјала и достава исправног материјала РЗС-у – септембар – новембар.

Унос података, логичка и рачунска контрола, табелирање и израда резултата у – фебруар - март.

Израда Билтена „Средњошколско образовање у Републици Србији - почетак школске године“ – мај.

ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА

У истраживањима се користе:

1. Списак општина по окрузима
2. Списак образовних профила према подручјима рада које прописује Министарство просвете.

У прилогу су дати упитници ШС/П и ШС/К.

Публиковање резултата

Резултати се публикују у билтену „Средњошколско образовање у Републици Србији – почетак школске године“, Статистичком годишњаку Србије, публикацији Општине у Србији и на сајту Републичког завода за статистику.

Контакт особа: Надежда Богдановић, локал 285, nadezda.bogdanovic@stat.gov.rs